

LA CRISI TAMBÉ TÉ ROSTRE DE DONA

La crisi econòmica que estem patint és el resultat d'una crisi financera internacional, produïda per la recerca de beneficis ràpids, que ha trencat qualsevol relació entre l'economia financera i l'economia real; amb un model de producció i distribució globalitzat, sense regles, sense drets, sense contrapoders socials i polítics i sense cap responsabilitat social.

Una crisi que en el nostre país té connotacions pròpies per les febleses del mercat laboral, basat en la precarietat i en salaris baixos; amb un creixement en els darrers anys centrat en la construcció, l'especulació immobiliària, el sector serveis de baix valor afegit i el consum privat.

Fins avui aquesta crisi ha tingut un rostre masculí, primer perquè els sectors productius més afectats fins el moment ocupen majoritàriament a homes, però també perquè les polítiques contra la crisi s'han adreçat sobretot a donar resposta a aquests sectors.

No obstant això, la crisi també té rostre de dona. Cal que tinguem en compte que les dones constitueixen prop de la meitat de la força de treball a Catalunya, per tant, no són un col·lectiu marginal i cal atendre les seves necessitats específiques en les polítiques de combat de la crisi, generant nous llocs de treball en aquells sectors més feminitzats, menys visibles però molt precaris, i incloent la perspectiva de gènere en les polítiques d'impuls de l'economia catalana.

Avui les discriminacions directes contra les dones han desaparegut, i tenim indicadors positius de la integració de les dones en el mercat de treball com l'activitat laboral femenina que ha augmentat significativament o l'augment del nivell d'estudis de les dones -ja hi ha més dones que homes amb estudis universitaris. A això s'afegeixen altres fenòmens més recents com la immigració que, amb més participació masculina que femenina en l'activitat, ocupa els llocs de treball més precaris; desplaçant les dones, com a col·lectiu, del darrer esglaó de l'escala laboral.

Cada cop, doncs, sembla més difícil fer palesa la discriminació que pateixen les dones des d'un punt de vista estrictament laboral. Per això, si sempre ha estat necessari analitzar la situació de les dones a l'ocupació interrelacionant-la amb les tasques de cura i l'existència de serveis públics de benestar, avui és imprescindible per desemmascarar les discriminacions de gènere.

En primer lloc, cal tenir en compte que les dones s'han incorporat al mercat de treball en condicions de desigualtat respecte els homes -en un mercat segmentat, amb salaris baixos i pitjors condicions de treball. L'any 2007 el 79'9% del total de persones ocupades a temps parcial eren dones, mentre que el percentatge de dones entre les persones ocupades a temps complert era només del 37'5%. La diferència salarial que existeix entre els dos sexes també

és un dels motius principals de discriminació de les dones en l'àmbit laboral. Les dades mostren que a Catalunya els homes cobren un 29.27% més de sou que les dones. A més, per trams de salari, hi ha més homes entre les persones que tenen un salari més alt i, en canvi, les dones són majoria entre les persones que cobren el tram de salari més baix.

Globalment, les dones que treballen estan en una situació més desfavorable que els homes, i per això la precarietat també afectarà a les prestacions socials que se'n derivin. D'aquesta manera les dones tenen menys i pitjors prestacions d'atur, en durada i en quantitat rebuda, i pitjors condicions de jubilació. Segons les dades, les dones aturades que estan cobertes per algun tipus de prestació d'atur només assoleix el 24% del total.

A això hem d'afegir els col·lectius de dones que es troben en situació d'especial vulnerabilitat davant d'aquesta crisi com són les dones joves, les dones grans amb escassos recursos, les dones de l'àmbit rural o les dones monomarentals.

D'altra banda, les dones tampoc poden perdre el tren de la nova economia. Les polítiques d'impuls d'un nou model econòmic, han d'incloure la perspectiva de gènere per ser autènticament transformadores i tenir com a estratègia prioritària la integració de dones i homes en els nous sectors emergents com les energies renovables (a dia d'avui un sector ja molt masculinitzat) i en aquells que generen més valor afegit com les inversions en R+D+I; amb l'objectiu d'invertir la segregació ocupacional de dones i homes tant característica de l'estructura del mercat de treball actual.

En segon lloc, les dones continuen essent la peça clau del funcionament de l'economia reproductiva, és a dir, d'aquella que no es veu ni es paga, però que és del tot necessària per al sosteniment de la vida humana.

Les dones catalanes dediquen més del doble del temps que els homes al treball reproductiu, és a dir, a la cura de les persones –petites i grans- i al treball a la llar. Hi ha conseqüències socials, polítiques i econòmiques molt clares del fet que les dones hi dediquen molts anys de la vida a la cura d'altres: pitjors sous, menys reconeixement social, manca d'autonomia econòmica, pitjors jubilacions, més dificultats per a la promoció professional, etc.

Les polítiques anti-crisi no poden girar l'esquena a la realitat de la vida de la meitat de la població. Si volem assolir una modernització econòmica, basada en la sostenibilitat ecològica i humana ha arribat l'hora d'integrar en el nostre model econòmic aquests altres treballs, que creen riquesa i que són imprescindibles per a la sostenibilitat del sistema social i econòmic.

En tercer lloc, cal tenir en compte que les dones estan majoritàriament ocupades en els sectors dels serveis socials, molts d'ells vinculats als serveis públics de benestar. Per això defensem que les polítiques de creació d'ocupació també han de dirigir-se a aquelles professions que construeixen la infraestructura més important, la del capital humà, i que precisament són les

més feminitzades com són el treball social, l'ensenyament i la formació, les professions relacionades amb la cura, etc.

A més a més, les dones són les principals usuàries i les principals beneficiàries d'aquests serveis públics, pel que una menor despesa social provoca una pressió addicional sobre les responsabilitats socials que s'atribueixen a les dones i reforça el model tradicional de família patriarcal. En aquest sentit, cal que la despesa social s'incrementi, especialment la vinculada al desplegament de la llei de dependència que tantes expectatives ha generat. La despesa pública en serveis de benestar com escoles bressol o centres per a gent gran és fonamental per a l'objectiu de la plena integració de les dones en el mercat laboral.

Per tot això, que el Ple de, acorda:

PRIMER. Instar al Govern de la Generalitat i al Govern de l'estat a defensar els drets socials incrementant la despesa social: la crisi no pot servir d'excusa per retallar els serveis i les prestacions socials. Els serveis públics de benestar tenen un gran impacte de gènere directe i indirecte.

SEGON. Demanar als governs que les polítiques de creació d'ocupació incorporin també aquells sectors que construeixen la infraestructura més important: la del capital humà, i no només en aquells sectors masculinitzats com la construcció o l'automoció que aporten poc valor afegit a la nostra economia.

TERCER. Instar al Govern de la Generalitat i al Govern de l'estat a atendre les necessitats específiques dels col·lectius de dones que es troben en situació d'especial vulnerabilitat com les dones migrades, les dones monomarentals, les dones de l'àmbit rural, les dones grans amb pocs recursos o les dones joves.

QUART. Integrar en les polítiques de combat de la crisi que desenvolupi cada administració, actuacions específiques contra les desigualtats de gènere de caràcter estructural en el mercat laboral com la diferència salarial, la segregació vertical i horitzontal o la temporalitat.

CINQUÈ. Exigir als governs que les polítiques anti-crisi abordin les desigualtats entre dones i homes que genera un repartiment injust del treball reproductiu, és a dir, el de la cura de les persones i del treball domèstic, tot incorporant els efectes que té sobre les oportunitats professionals de les dones.

SISÈ. Demanar als governs que elaborin polítiques per tal que les dones s'integrin en els nous sectors econòmics com el de les energies renovables i en aquells que creen més valor afegit com les inversions en R+D+I.

SETÈ. Que es consideri l'impacte de gènere en el conjunt de polítiques públiques i en particular pel que fa a les polítiques de combat de l'economia submergida.

VUITÈ. Que els ajuntaments i els ens supramunicipals incorporin la perspectiva de gènere a tots els estudis i anàlisis econòmics que es portin a terme i en relació a la crisi en l'àmbit municipal, fent un seguiment periòdic de les dades i indicadors recollits.

NOVÈ. Fer arribar aquests acords a la Comissió Europea i al Parlament Europeu, al govern de la Generalitat, al govern de l'Estat, als sindicats i a les entitats ciutadanes de